

SPT's

Branchevejledning om kosmetiske produkter for frisører

Opdateret juli 2017

Branchevejledning

om kosmetikprodukter for frisører

Indledning

Baggrunden for, at Brancheforeningen SPT's branchevejledning, er den stadige udvikling, der sker inden for frisørbranchen, de skærpede myndighedskrav, og for at sikre korrekt brug af frisørkosmetikprodukter.

Branchevejledningen henvender sig til ansatte og arbejdsgivere i frisørbranchen. Branchevejledningen giver en generel beskrivelse af frisørkosmetikprodukter, påvirkninger og gener ved erhvervsmæssig brug af frisørkosmetikprodukter og afhjælpning af gener. Frisørkosmetikprodukter er inddelt i produktgrupper med tilhørende produktgruppeblade. Produktgruppebladene oplyser bl.a. om sikkerhedsmæssige og sundhedsmæssige forhold ved brugen af de pågældende produkter.

Frisørkosmetikprodukter hører under Miljøministeriets regler for kosmetiske produkter. Reglerne er fælles i EU. Det vil bl.a. sige, at kosmetiske produkter skal være mærket med indholdsdeklaration, den såkaldte INCI deklaration. I det følgende er omtalt de mest typiske frisørkosmetikprodukter, deres anvendelse, funktion og sammensætning.

Frisørkosmetikprodukter og deres anvendelse, funktion og sammenhæng

Hårshampoo anvendes til vask af hår og hovedbund. Hårshampoo har foruden en rensende evne også en affedtende virkning, som dog ikke udtørre håret. De fleste typer shampoo har endvidere en plejende virkning. pH værdien, som er udtryk for surhedsgraden, ligger på 5 - 7, hvilket svarer til hårbundens naturlige surhedsgrad.

Hårfarveprodukter anvendes til farvning og toning af hår. De kan opdeles i følgende grupper:

- **Coloration** (oxyderende farver) har som oftest ikke selvfarvende egenskaber, men oxyderes med bejdse og reagerer i hårstrået med en koblingssubstans, der gør det muligt for farven at udfylde det enkelte hårstrå. Farveoptagelsen i hårstrået forøges, da produkterne ofte er svagt alkaliske (basiske). Dette medfører, at hårstrået svulmer op, og håret dermed får mere fylde. Farvningen udføres ved hjælp af farvestof tilsat bejdse (4% -12% hydrogenperoxid). Kan lysne 2 – 5 toner. Coloration dækker mellem 90% og 100% hvidt hår.
- **Tone i tone farver** er lavmolekylære farvestoffer, som let optages af hårstrået og som lægger sig i det

yderste lag. Derved opnås en dækning på ca. 50% på hvidt hår. Farven holder i ca. 6 - 8 uger.

- **Skyllefarver** vaskes bort efter 4 – 6 hårvasker. De midlertidige farver indeholder en blanding af farvestoffer, som består af større molekyler end tone i tone farver. De midlertidige farver dækker hårstrået som en hinde. Produktet dækker ca. 30% og anvendes til opfriskning af hårets naturlige farve, kortvarige modefarver og til at give håret reflekser. Skyllefarver kan også anvendes som forpigmentering til oxiderende farver.
- **Indlægningsmiddel med farve** anvendes kun til vandondulation og samtidig nuancering af håret. Dækker ikke hvidt hår.

Permanentvæsker anvendes til at forme håret fra glat til krøllet hår. Permanentvæsken ændrer hårets kemiske struktur, og det bliver mere bøjeligt og blødere. En høj pH-værdi forøger den aktive virkning og forkorter behandlingstiden. Permanentvæsker er i reglen baseret på salte eller derivater af thioglycolsyre. Efter 5 - 20 minutters trækketid skylles håret med lunkent vand og neutraliseringsvæske påføres - trækketid minimum 3 minutter - ofte op til noget længere tid.

Fikseringsvæske til permanent indeholder hydrogenperoxid og har en pH-værdi på 3 - 4. Denne væske standser permanentvæskens aktivitet samt genskaber og stabiliserer hårets kemiske struktur.

Conditioners, hårbalsam og hårkur er beregnet til behandling af f.eks. tørt, strukturskadede, farvet og permanentet hår og for at lette udredningen. Hårkur genskaber og forbedrer hårets normale egenskaber.

Vandondulationsvæske, gele, skum/mousse anvendes i vådt hår f.eks. efter en hårvask. Disse produkter påvirker ikke hårets kemiske struktur, men giver stabilisering og hold til hårstrået. Produkterne indeholder en polymer, som danner en hinde rundt om hårstrået og beskytter håret mod børstning og føntørring etc. Ofte er produkterne en sprit-vandblanding, som er svagt sur med en pH-værdi på ca. 5.

Hårspray fikserer håret og giver det stabilitet. Indeholder normalt resin opløst i alkohol.

Afblegning udføres ved hjælp af iltningsmidler f.eks. persulfater, tilsat en blanding af mineralske fyldstoffer, blandes med vand eller bejdse 2 - 12%. Anvendes til afblegning af hår samt lyse spidser.

Arbejds miljømæssige påvirkninger

Ved erhvervsmæssig brug af frisørkosmetikprodukter er især hud, slimhinder og åndedrætsorganer udsat for påvirkninger. Påvirkning af kemiske stoffer gennem huden er afhængig af hudens tilstand. Normal hud har yderst et lag af døde celler (hornlaget), som giver god beskyttelse. Bliver hornlaget beskadiget, øges risikoen for irritation. Påvirkning af huden er også afhængig af hudens fugtighed, fedtlag, temperatur, visse sygdomme, exponeringstid og individuelle årsager. Rifter, hudafskrabninger og revner i huden nedsætter hudens modstandskraft. Også slitage og tryk fra redskaber kan nedsætte hudens modstandskraft. Ved vådt arbejde affedtes huden, og den naturlige beskyttelsesfunktion reduceres. Den almindeligste årsag til erhvervsbetinget hudlidelse/eksem i frisørfaget stammer fra en kombination af vand og kemiske stoffer.

De seneste forskningsresultater har vist, at hudsygdomme hos frisører er den hyppigst forekommende gene blandt frisører i Danmark. Ca. 5% af alle frisører har hudproblemer. Der har tidligere været mistanke om, at hårlak skulle kunne forårsage kronisk lungesygdom. Den seneste viden på området synes dog at gøre denne frygt ubegrundet. Der er foretaget få undersøgelser af organiske opløsningsmidler i frisørbranchen, men de organiske opløsningsmidler, der anvendes, har alle en lav giftighed. Ud fra en vurdering af risikoen for gener må det konstateres, at sandsynligheden for skader på centralnervesystemet (hjerneskader) er lille ved normalt brug af frisørkosmetikprodukter.

Forebyggelse

Arbejdet med frisørkosmetikprodukter skal tilrettelægges, så det er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Arbejds miljømæssige påvirkninger kan modvirkes eller reduceres ved en eller flere af følgende foranstaltninger:

- Ændring af arbejdsmetoder, så kontakt med stoffet reduceres mest muligt,
- Rumventilation/lokal udsugning,
- Brug af personlige værnemidler,
- Opbevaring af frisørkosmetik,
- Eventuel erstatning af sundhedsfarlige produkter med mindre sundhedsfarlige produkter.

For at skabe et godt indeklima i frisørsalonen bør der sikres en god luftkvalitet. Under alle omstændigheder skal der ske grundig og hyppig udluftning. En forudsætning for, at de arbejds miljømæssige påvirkninger kan forebygges, er viden om produkterne. Produktsammensætningerne findes i produktgruppebladene bagest i denne branchevejledning samt på produktets emballage.

Ventilation i frisørsaloner

Indeklimaet i frisørsalonerne skal være bedst muligt både af hensyn til ansatte og kunder. Et godt indeklima betyder, at gener som irritation af øjne og slimhinder ikke forekommer. Et godt indeklima betyder også, at lugtgener undgås.

Når man vil sikre sig et godt indeklima i frisørsalonen, så bl.a. vanddampe og eventuelle dampe fra sundhedsfarlige stoffer fjernes effektivt fra salonen, kan det være hensigtsmæssigt at forsyne salonen med et ventilationsanlæg.

Værnemidler

Der skal benyttes egnede handsker og forklæde, når der arbejdes med hårfarver, permanentvæsker, neutraliseringsvæsker, afblegningsmidler o.lign. samt ved blanding, skylning og rengøring af redskaber. Handsker anbefales ligeledes ved hårvask. Handsker er vigtige som hudbeskyttelse, da de forhindrer kontakt med skadelige stoffer. Handsker skal være rene og tørre indvendig, ellers kan de skade mere end de gavner. Handske-leverandøren kan oplyse om egnede handsker.

Brug hudcreme til pleje af hænderne. Smør hænderne ind, når arbejdsdagen begynder og slutter. Lad hudcremen tørre helt ind, inden handskerne tages på. Skyl altid hænderne efter hårvask og efter rengøring af redskaber; også selvom man har brugt handsker. Vask hænderne med mild sæbe efter hårfarvning, permanentbehandling og afblegning og tør altid hænderne grundigt efter vask. Ringe, ure og andre smykker må ikke bæres under arbejdet. Det øger risikoen for at få hudlidelser. Arbejdsgiveren skal stille værnemidler til rådighed og afholde udgiften til disse.

Anvend den rette dosering og følg nøje brugsanvisningerne.

Opbevaring

Frisørkosmetikprodukter skal opbevares for sig selv og under frostfrie betingelser. Frisørkosmetikprodukter må ikke opbevares i nærheden af levnedsmidler.

Frisørkosmetikprodukter skal altid opbevares i originalemballagen med den originale mærkning og etikettering. Sker der omhældning fra f.eks. storemballage til brugsemballage, skal brugsemballagen mærkes på samme måde som storemballagen (efter gældende regler).

Ved uheld

I tilfælde af uheld ved omgangen med frisørkosmetikprodukter medbringes produktet, faktura og denne branchevejledning til læge/skadestue.

Produktinformation

En af forudsætningerne for at undgå generne fra frisørkosmetikprodukter er, at man ved, hvilke stoffer produkterne indeholder.

Til det formål er der udarbejdet en række produktgruppeblade, som omfatter de produkttyper, der anvendes i frisørfaget. Produktgruppeblade for de enkelte produkttyper er gengivet bagest i denne branchevejledning. Hensigten med produktgruppebladene er at give ansatte og arbejdsgivere oplysning om produkternes sammensætning, risici og beskyttelsesforanstaltninger.

På produktgruppebladene er angivet en række stoffer. Da ikke alle stoffer nødvendigvis forekommer i et produkt, skal de stoffer, som ikke indgår i produktet, overstreges/undlades.

Mærkning

Foruden den lovpligtige mærkning kan leverandøren på emballage, etiketter eller faktura angive, hvilket produktgruppe-blad et frisørkosmetikprodukt hører under. Frisøren skal følge leverandørens anvisning og påføre produktnavnet i den dertil indrettede rubrik på produktgruppebladet gengivet bagest i denne branchevejledning.

Kosmetikforordningens mærkningsbestemmelser skal overholdes. Kosmetikforordningen kræver bl.a. følgende oplysninger på dansk:

- (Firma)navn og adresse eller hovedsæde for fabrikanten, eller den der er ansvarlig for markedsføringen af det kosmetiske produkt i EU.
- Indhold på pakningstidspunkt i vægt, rumfang eller antal.
- Udløbsdato for produkter, hvis holdbarhed er mindre end 30 måneder, forstået som den dato til og med hvilken, produktet bevarer sin oprindelige virkning eller en angivelse af, hvor lang tid efter åbning det kosmetiske produkt er sikkert og kan anvendes uden skade for forbrugeren hvis holdbarhed er over 30 måneder.
- Fabrikationsseriens nummer eller referenceangivelse.
- Midlets funktion, med mindre det fremgår af dets præsentation.

Frisørkosmetikprodukter kan også være mærket med signalord samt fare – og sikkerheds-sætninger.

Frisørkosmetikprodukter i aerosolform skal udover mærkningsbestemmelserne i kosmetikforordningen også overholde mærkningskrav fra aerosolbekendtgørelsen og CLP-forordningen. "Fare" og "Advarsel" er signalord, der knytter sig til produktets klassificering. H-sætninger angiver den fare eller risiko, der er ved

produktet. P-sætninger angiver de sikkerhedsforskrifter, der skal overholdes, for at produktet kan bruges sikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Bortskaffelse af tom emballage og frisørkosmetikrester

Medmindre andet er angivet på emballagen, skylles emballagen godt og kan herefter bortskaffes med almindelig renovation. Følg i øvrigt kommunale retningslinjer for behandling af affald.

Produktgrupper

Produktgruppebladene er dækker følgende produktgrupper:

1. Hårshampoo
- 2a. Hårfarveprodukter (Coloration)
- 2b. Oxydationsmiddel til hårfarve/afblegning (Bejdse)
- 3a. Hårfarve, toning og skylning - Aerosol
- 3b. Hårfarve, toning og skylning
4. Indlægningsmiddel/vandondulation neutral/med farve
5. Permanentvæsker
6. Fiksering til permanent (Hydrogenperoxidtype)
- 7a. Hårkur, conditioners, hårbalsam
- 7b. Hårkur, conditioners, hårbalsam – Brandfarlig
- 8a. Gelé – Non aerosol
- 8b. Skum/mousse, brandfarlig
9. Vandondulation - Aerosol
10. Hårspray og hårlak - Aerosol
11. Afblegningspulver

Almindeligt anvendte ingrediensgrupper i frisørkosmetikprodukter

Organiske opløsningsmidler:

Stoffer(organiske) som bruges til at opløse andre indholdsstoffer i hårplejeprodukter. Opløsningsmidler er flygtige væsker, der fordamper ved almindelig rumtemperatur. Dampene er farlige at indånde, de kan evt. give slimhinde- og hudirritationer. Opløsningsmiddeldampe kan være brandfarlige.

Syrer:

Syrer har i vandig opløsning en lav pH-værdi ($\text{pH} < 7$).

Stærke syrer og/eller syrer i høj koncentration har en irriterende eller ætsende virkning.

Alkalier (eller baser):

Baser har i vandig opløsning en høj pH-værdi ($\text{pH} > 7$).

Stærke baser og/eller baser i høj koncentration har en irriterende eller ætsende virkning.

Fortykningsmidler:

Stoffer som gør hårplejemidler mere tyktflydende og forbedrer stabiliteten.

Emulgatorer:

Et overfladeaktivt stof, der muliggør blanding mellem fedt og vand.

Filmdannere:

Stoffer som tilsættes kosmetiske produkter for, når det applikeres, at danne en sammenhængende film på hår, hud eller negle.

Stabilisatorer:

Bruges bl.a. i shampoo til at opretholde skummet under brugen.

Befugtere:

Stoffer som tilfører og opretholder fugtighed (moisture).

Tensider:

Omfatter syndeter og sæbe. Stofferne nedsætter overfladespændinger. Kan have opløsende og emulgerende egenskaber. Syndeter inddeles i 4 grupper, alt efter deres elektriske ladning: anion (negativ ladning), nonion (neutral ladning), kation (positiv ladning) og amfoter (kan være både positiv og negativ ladet).

Syndeterne er syntetisk fremstillet.

Antioxidanter:

Stoffer som tilsættes produkterne for at forhindre eller forsinke oxidation(iltning) af bl.a. fedtstoffer, således at produkterne ikke harsker.

Planteekstrakter:

Stoffer, som udtrækkes af planter.

Konserveringsmidler:

Stoffer som sikrer produkternes holdbarhed ved at forhindre bakterievækst eller nedbrydning af produktet. Kan være allergifremkaldende.

Farvestoffer:

Stoffer der tilsættes for at give produkterne en bestemt farve.

Parfume:

Naturligt forekommende eller syntetisk fremstillede stoffer, som skal give produkterne en behagelig duft. Kan give allergiske reaktioner.

Additiver:

Diverse stoffer som tilsættes kosmetiske produkter, ofte i små mængder, for at opnå en speciel virkning, eller for at undgå en uønsket effekt.

Faresymboler og farebetegnelser

Nedenstående faresymboler og farebetegnelser kan forekomme på emballage og produktgruppeblade.

Symbolerne kan på produktgruppeblade kan trykkes sort på hvid baggrund. På selve produktet skal symbolerne trykkes i sort på hvid baggrund i rød ramme på højkant som vist nedenfor.

Eksempel

Advarsel

Brandfarlig aerosol. Beholder under tryk.
Kan sprænges ved opvarmning.

Spray ikke mod åben ild eller andre antændelseskilder. Holdes væk fra varme, varme overflader, gnister, åben ild og andre antændelseskilder. Rygning forbudt. Må ikke punkteres eller brændes, heller ikke efter brug. Beskyttes mod sollys. Må ikke udsættes for en temperatur, som overstiger 50°C/122°F. Opbevares utilgængeligt for børn.

MYNDIGHEDSKRAV

[Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EF\) Nr. 1223/2009 af 30. november 2009 om kosmetiske produkter \(kosmetikforordningen\)](#)

[Bekendtgørelse nr. 803 af 21. juni 2013 om kosmetiske produkter](#)

[Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EF\) Nr. 1272/2008 af 16. december 2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger og om ændring og ophævelse af direktiv 67/548/EØF og 1999/45/EF og om ændring af forordning \(EF\) nr. 1907/2006 \(CLP-forordningen\)](#)

[Bekendtgørelse nr. 247 af 14. marts 2014 om indretning m.v. af aerosoler](#)

[Lovbekendtgørelse nr. 1072 af 7. september 2010 af lov om arbejdsmiljø med senere ændringer](#)

[Bekendtgørelse nr. 1794 af 18. december 2015 om særlige pligter for fremstillere, leverandører og importører mv. af stoffer og materialer efter lov om arbejdsmiljø med senere ændringer](#)

[Bekendtgørelse nr. 1793 af 18. december 2015 om arbejde med stoffer og materialer](#)

[Bekendtgørelse nr. 559 af 17. juni 2004 om arbejdets udførelse](#)

[At-vejledning C.1.3-2 om arbejde med stoffer og materialer](#)

[At-vejledning D.1.1. Arbejdspladsvurdering](#)

[At-vejledning C.0.11 om Arbejdspladsbrugsanvisning \(APB\) for stoffer og materialer](#)

[At-vejledning A.1.9 Faste arbejdssteders indretning](#)

[At-vejledning A.1.1 om Ventilation på faste arbejdssteder](#)

[At-vejledning D.5.2 om Åndedrætsværn](#)

[At-vejledning C.0.1 om Grænseværdier for stoffer og materialer](#)

[At-vejledning C.2.1 om Kræftfarlige stoffer og materialer](#)

[At-vejledning C.0.12 Leverandørbrugsanvisning \(sikkerhedsdatablad\) og teknisk datablad for stoffer og materialer \(historisk\)](#)

[Arbejdsmiljøvejviser 24 Frisører og anden personlig pleje](#)